

Lokale Historische Canon van Gelderland

In oktober 2006 werd de landelijke canon gepresenteerd door de commissie Van Oostrom. De nationale canon is opgebouwd uit 50 'vensters' die een aansprekend kader vormen voor het opdoen van kennis en begrip over ons gemeenschappelijk verleden. De landelijke canon heeft velen geïnspireerd tot de ontwikkeling van een eigen canon op uiteenlopend gebied. Gelders Erfgoed heeft op zich genomen om de spontaan ontstane lokale historische canons in de provincie te ondersteunen en te bundelen op een website.

Wat is een canon?

Het woord 'canon' (met de klemtoon op de eerste lettergreep: cánon) heeft verschillende betekenissen. Van Dales woordenboek noemt als eerste betekenis 'regel, richtsnoer, maatstaf', en in die zin is het hier bedoeld: het geheel van belangrijke personen, teksten, kunstwerken, voorwerpen, verschijnselen en processen die samen laten zien hoe Nederland zich ontwikkeld heeft tot het land waarin we nu leven. (www.entoen.nu)

Verschillende onderdelen van het Gelderse canon-project

A. de lokale historische canon

- ondersteunen lokale canon commissies
- ontwikkelen provinciale canon-website
- stimuleren van het vullen van deze website
- 100% procent financiering door de provincie Gelderland, redactie Historische Publicaties
- 1^e contactpersoon: Liesbeth Tonckens l.tonckens@gelderserfgoed.nl
- Contactpersoon canonwebsite: Wim ten Bosch w.t.bosch@biblioservice.nl

B. de educatieve canon

- voor 7 plaatsen wordt een educatieve toepassing bij de lokale historische canon gemaakt (5 educatieve vensters)
- contacten tussen de lokale canoncommissie en het lokale onderwijs stimuleren
- 100 % financiering door subsidie Provincie Gelderland t.b.v. erfgoededucatie
- 1^e contactpersoon: Liesbeth Tonckens

C. de canon karavaan

- landelijke promotiecampagne over de canon t.b.v. het onderwijs
- 19 november 2008 in het Nederlands Openluchtmuseum in Arnhem
- financiering door Erfgoed Nederland en subsidie erfgoededucatie Gelderland
- 1^e contactpersoon: Twan Robben, EDU-ART t.robben@edu-art.eu

Projectleiding: algehele planning en organisatie

Gelders Erfgoed
Liesbeth Tonckens
Postbus 4040
7200 BA Zutphen
l.tonckens@gelderserfgoed.nl
0575 468043

FACTSHEET

Project team: meedenken, financiën, website
Gelders Erfgoed: :Liesbeth Tonckens en Marc Wingens
Gelders Archief: Joost Salverda
Biblioservice Gelderland: Wim ten Bosch

Gelderse canoncommissie: inhoudelijke ondersteuning van de lokale canon commissies

1. Prof. dr. Frank Keverling Buisman, voorzitter (oud-directeur Gelders Archief)
2. Dr. Marc Wingens, secretaris (erfgoedcoördinator Gelders Erfgoed)
3. Drs. Wilfried Ahoud (medewerker Gelders Archief)
4. Prof. dr. Hans Bots (voorzitter Vereniging Gelre)
5. Drs. Rob Camps (hoofd inventarisatie Regionaal Archief Nijmegen)
6. Pierre Cuijpers (docent geschiedenis Over Betuwe College, Bemmelen)
7. Drs. Sil van Doornmalen (adjunct-streekarchivaris Bommelerwaard)
8. Drs. Stef Grit (directeur Staring Instituut, Doetinchem)
9. Dr. Ronald de Graaf (docent Christelijke Hogeschool Ede)
10. Drs. Stefan Rutten (conservator geschiedenis CODA Apeldoorn)
11. Gerrit Kouwenhoven (streekarchivaris Noord Veluwe)

De canon-website

- De site wordt beheerd door Biblioservice Gelderland, contactpersoon is Wim ten Bosch.
- De site is te vinden via www.mijngelderland.nl
- Elke lokale canoncommissie kan een eigen login code krijgen waarmee de teksten en afbeeldingen geplaatst kunnen worden, volgens een vast stramien.
- Elke lokale canon krijgt een eigen startpagina.
- De canons kunnen per plaats bekeken worden.
- De canons kunnen ook per tijdvak doorzocht worden, waarbij alle lokale canons naast elkaar getoond worden.
- Deelname is gratis.

De Gelderse Canon

Het is de bedoeling dat in 2009 een canon voor de provincie Gelderland wordt samengesteld. De lokale canons op de website vormen hiervoor de eerste aanzet. De Gelderse canoncommissie zal hierin een rol spelen.

Vensters en hoofdlijnen

De landelijke canon bestaat uit 50 vensters. Van de term venster is op de landelijke website www.entoen.nu geen definitie te vinden. Een venster is meer dan een historische feit, het kan een persoon of gebeurtenis zijn die ons zicht geeft op meer algemene verschijnselen of ontwikkelingen. Een lokale historische canon bevat ca. 50 vensters. Een kleinere canon of een canon volgens een groeimodel over een langere periode is ook welkom.

De commissie Van Oostrom is bij de keuze van vensters uitgegaan van veertien hoofdlijnen in de Nederlandse geschiedenis. Deze hoofdlijnen kunnen ook een heel goed aanknopingspunt zijn voor het samenstellen van een lokale canon:

1. Lage landen bij de zee
2. Aan de periferie van Europa
3. Een gekerstend land
4. Een Nederlandse taal
5. Een verstedelijkt land en handelsknooppunt
6. De Republiek, ontstaan uit een opstand
7. Gouden eeuw
8. Koopmansgeest en koloniale macht

FACTSHEET

9. Eenheidsstaat constitutionele monarchie
10. Ontstaan moderne samenleving
11. 1914 – 1945 wereldoorlogen
12. Verzorgingsstaat, democratisering en ontkerkelijking
13. Nederland krijgt kleur
14. Nederland in Europa

Deze hoofdlijnen zijn terug te vinden op www.entoen.nu, de website waar alle informatie over de landelijke canon te vinden is.

Tien tijdvakken

Sinds 2002 wordt er in het onderwijs gewerkt met de tien tijdvakken die door Commissie De Rooy zijn opgesteld. De aansprekende pictogrammen en de herhaling tijdens de schoolloopbaan moeten de leerlingen helpen bij het opbouwen van een juist chronologisch en historische besef.

De tijdvakken en de canonvensters worden beide gebruikt.

1.		Jagers van boeren (- 3000 v.C.)
2.		Grieken en Romeinen (3000 v.C. – 500 n.C.)
3.		Monniken en ridders (500 – 1000)
4.		Steden en staten (1000 – 1500)
5.		Ontdekkers en hervormers (1500 – 1600)
6.		Regenten en vorsten (1600 – 1700)
7.		Pruiken en revoluties (1700 – 1800)
8.		Burgers en stoommachines (1800 – 1900)
9.		Wereldoorlogen (1900 – 1950)
10.		Televisie en computer (vanaf 1950)